

Maaseutuhallinnon viranomaispalveluiden järjestäminen

YMPLTK 22.10.2025 § 53

Yhteistoiminta-alueen nykytila

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueet aloittivat toimintansa 1.1.2013. Isäntäkuntana toiminut Saarijärvi on tuottanut palvelut Äänekosken lisäksi Konneveden ja Kannonkosken kunnalle. Kuntien välinen yhteistoimintasopimus pohjautuu lakiin maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010). Saarijärvi on ilmoittanut irtisanovansa yhteistoiminta-alueen koskevan sopimuksen tämän vuoden aikana siten, että sopimus päättyy 31.12.2026. Sopimuksen irtisanomisen jälkeen kukin sopimuskunta tekee päätöksen, mihin yhteistoiminta-alueeseen liittyy 1.1.2027 alkaen.

Perusteluja yhteistoiminta-alue muutokselle:

- viranomaistehtävien luonne on muuttunut viimeisten vuosien aikana;
- aktiivitulojen lukumäärä on vähentynyt ja vähenee tulevaisuudessa;
- tehtävien eriyttäminen vaatii tietyn minimimäärän henkilöstöä;
- riittävä henkilöstömäärä mahdollistaa sijaisuudet mm. vuosilomien ajaksi;
- henkilöstöllä on mahdollisuus erikoistua tietyille osaamisalueille;
- kustannussäästöt pidemmällä aikavälillä; ja
- yhdistymisellä isompiin yksiköihin on saatavilla kustannustehokkuutta.

Mahdollisen yhdistymisen aikataulu:

- Saarijärvi sanoo irti maksajavirastosopimuksen vuoden 2025 aikana;
- Äänekoski muodostaa 2025 aikana ennakkokannanotot, mihin YTA-alueeseen liittyy vuoden 2026 aikana;
- sopimuksen käsittely ja hyväksyminen vuoden 2026 aikana (lainvoimaisuusaika huomioiden) Äänekoski + YTA-alueen vastuukunta;
- vastuukunta tekee päätöksen sopimuksen hyväksymisestä viimeisenä;
- sopimus allekirjoituksille 2026 vuoden loppupuolella; ja
- toiminta valitulla yhteistoiminta-alueella alkaa 1.1.2027.

Vaihtoehdot toiminta-alue muutoksille

Keski-Suomessa toimii Saarijärven irtisanomisen jälkeen kaksi yhteistoiminta-alueita, Pihtiputaan ja Laukaan yhteistoiminta-alueet. Yhteistoiminta-alueiden toimintaa ja kustannusennusteita on esitelty Äänekosken kaupungin kaupunginhallituksessa 2.6.2025. Lisäksi keskustelua on käyty viranomaisten kesken. Molemmat yhteistoiminta-alueet ovat kiinnostuneita ottamaan hoitaakseen Saarijärven yhteistoiminta-alueen kuntien maaseututehtävät. Kustannusten jaossa Laukaan yt-alueella jakoperusteena on

Saarijärven tavoin aktiivitulojen lukumäärä. Pihtiputaan yt-alueella jakoperuste on peltoalojen suhde. Yhteistoiminta-alueen kustannukset muodostuvat valtaosin henkilöstömenoista. Äänekoskella maaseutuviranomaisen kustannukset katetaan ympäristötoimen talousarviosta. Vuonna 2025 maaseutuviranomaisen talousarvioksi on varattu 60 te.

Yhteistoiminta-alueiden vertailu

Pihtiputaan yhteistoiminta-alue: Pihtiputaan yhteistoiminta-alueen kattaa pohjoisen Keski-Suomen. Saarijärvellä on pitkä yhteistyö ja molemminpuolinen ostopalvelukokemus Pihtiputaan kanssa, jolloin toimialue ja viljelijät ovat jo osittain tuttuja ja sovellusten käyttöoikeudet ovat valmiina. MTK-tuottajayhdistyksen mielipide on kysytty syksyllä 2024, eikä heillä ollut esteitä yhdistymiselle. Pihtiputaan yhdistymisen myötä toiminta jatkuu sujuvasti, mikään ei muutu ja Pihtiputaan toiminta-alueella jokaisessa kunnassa on lähipalvelua ainakin osan viikosta. Kustannukset Äänekoskelle olisivat hinnoitteluperusteesta riippuen arviolta noin 45 te - 56 te.

Laukaan yhteistoiminta-alue: Laukaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluu koko eteläinen Keski-Suomi mukaan lukien Jyväskylä, joka hoitaa Äänekosken ympäristöterveysviranomaisen tehtäviä. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistoiminta-alue ostaa Äänekoskelle suunnattuja eläinlääkäripalveluita Laukaalta, joten yhteistyö Laukaan kanssa myös maaseutuviranomaisen tehtävissä olisi luontevaa, mm. eläintilojen valvontaan liittyen. Laaja yhteistoiminta-alue on vakaa ja kustannustehokas. Äänekosken osalta maaseutuviranomaisen kustannukset arvioidaan vuonna 2027 olevan arviolta noin 58 te.

Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen, puh. 0400 893 683
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle, että 1) Äänekosken kaupunki irtisanoo Saarijärven, Kannonkosken, Konneveden ja Äänekosken kesken 27.2.2012 solmitun maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026; 2) Äänekosken kaupunki aloittaa Laukaan kunnan kanssa sopimusneuvottelut maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyisi Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 lukien; 3) Isäntäkunnan kanssa solmittava yhteistoimintasopimus tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Perustelut

Viranomaisnäkökulmasta maaseutuviranomaisen tehtävien keskittäminen samaan yhteistoiminta-alueeseen Jyväskylän ja Laukaan kanssa tehostaa yhteistyötä eläintilojen valvonnassa, laaja toiminta-alue on vakaa ja kustannustehokas toteuttaa etenkin tulevaisuudessa, kun tilojen määrä entisestään laskee. Kustannuksiltaan Laukaan yhteistoiminta-alueeseen liittyminen on korkeampi kuin Pihtiputaan, mutta kustannukset pysyvät kuitenkin viime vuosien tasolla.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

KH 03.11.2025 § 305

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto:

- 1) päättää, että Äänekosken kaupunki irtisanoo Saarijärven, Kannonkosken, Konneveden ja Äänekosken kesken 27.2.2012 solmitun maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026;
- 2) päättää, että Äänekosken kaupunki aloittaa Laukaan kunnan kanssa sopimusneuvottelut maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyisi Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 lukien; ja
- 3) päättää, että isäntäkunnan kanssa solmittava yhteistoimintasopimus tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus

Kaupunginhallitus ehdottaa valtuustolle, että valtuusto:

- 1) päättää, että Äänekosken kaupunki irtisanoo Saarijärven, Kannonkosken, Konneveden ja Äänekosken kesken 27.2.2012 solmitun maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026;
- 2) päättää, että Äänekosken kaupunki aloittaa Laukaan kunnan kanssa sopimusneuvottelut maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyisi Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 lukien siten, että Äänekoskella olisi oma palvelupiste; ja
- 3) päättää, että isäntäkunnan kanssa solmittava yhteistoimintasopimus tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Päätös

Hyväksyttiin kaupunginjohtajan kokouksessa tehty ehdotus.

- - - - -

KVALT 10.11.2025 § 91

Kaupunginhallituksen päätösehdotus

Valtuusto:

- 1) päättää, että Äänekosken kaupunki irtisanoo Saarijärven, Kannonkosken, Konneveden ja Äänekosken kesken 27.2.2012 solmitun maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026;
- 2) päättää, että Äänekosken kaupunki aloittaa Laukaan kunnan kanssa sopimusneuvottelut maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyisi Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 lukien siten, että Äänekoskella olisi oma palvelupiste; ja
- 3) päättää, että isäntäkunnan kanssa solmittava yhteistoimintasopimus tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Päätös

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun. Puheenjohtaja totesi, että asia on yksimielisesti päätetty palauttaa valmisteluun.

- - - - -

YMPLTK 21.01.2026 § 3
610/00.04.01/2025

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen valinta 1.1.2027 alkaen

Äänekosken kaupunki on antanut Pihtiputaan ja Laukaan yhteistoiminta-alueiden hallinnolle mahdollisuuden päivittää esittelyaineistoa ja pyytänyt päivitettyihin aineistoihin perustuen asiasta kannanottoa Äänekosken tuottajayhdistykseltä.

Äänekosken tuottajayhdistyksen johtokunta on toimittanut kannanoton 17.12.2025. Paikallinen tuottajayhdistys pitää erittäin tärkeänä yhteistoiminta-alueen valinnassa, että maataloussihteeri ja sen toimipiste säilyisi Äänekoskella päätoimisesti. Toiminnan tulee olla sujuvaa ja Äänekosken alueelle määrätyn maataloussihteerin aika tulee käyttää ensisijaisesti Äänekosken alueen maatalojen asioiden hoitamiseen. Lisäksi yhteistoiminta-alueella ja alueiden tuottajayhdistyksillä tulee olla säännölliset tapaamiset vuosittain.

Asian käsittelyssä on aiheuttanut hämmennystä mm. käsittelyaikataulu sekä se, että paikallista tuottajayhdistystä ei kuultu aikaisemmassa vaiheessa asiassa. Valinnassa toivotaan päätyvän yhteistoiminta-alueeseen, mikä pystyy järjestämään palvelun parhaalla tavalla.

Ympäristöpäällikön vastine kannanottoon

Asiaa valmisteltaessa kesän ja syksyn 2025 aikana tiedossa ei ollut, että paikallinen Äänekosken tuottajayhdistys ei ollut osallistunut Saarijärven maaseutuhallinnon aineistossa mainittuun neuvottelutilaisuuteen ja/tai tuottajayhdistysten lausuntoon. Asian tultua ilmi, valtuusto palautti asian 10.11.2025 uudelleen valmisteluun, jotta paikallinen tuottajayhdistys saa vielä mahdollisuuden antaa kannanotonsa asiasta.

Äänekosken tuottajayhdistyksen 17.12.2025 toimittamassa kannanotossa esiin nostettuja sopimusteknillisiä asioita huomioidaan mahdollisuuksien mukaan sopimusta tehdessä valitun yhteistoiminta-alueen kanssa. Saadun tiedon mukaan kummatkin yhteistoiminta-alueet pystyvät järjestämään myös lähipalvelua Äänekosken kaupungin osoittamassa toimipisteessä.

Äänekosken tuottajayhdistys nosti kannanotossaan lisäksi esille, että eläintilalliset olivat saaneet käsityksen, että Äänekosken kaupungin ympäristötoimi (ympäristönsuojeluviranomainen) on lisäämässä eläintilojen valvontaa. Ympäristötoimi ei ole esittänyt valvonnan lisäämistä, vaan esittelytekstissä ottanut kantaa yhteistyön sujuvuuden tärkeyteen maaseutu- ja ympäristöterveysviranomaisen välillä. Jyväskylän seudun ympäristöterveyslautakunta on eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 3.4 §:n mukainen järjestäjä Äänekosken kaupungille. Äänekosken kaupungin osalta virka-aikaiset eläinlääkäripalvelut on annettu virkavastuulla Laukaan kunnan tehtäväksi kuntien välisen sopimuksen mukaisesti. Sujuvan yhteistyön tärkeys korostuu erityisesti haastavimmissa valvontakohteissa, joissa epäkohtien korjaaminen, niin tuotantoeläinten kuin tuottajankin kannalta parhaalla tavalla, vaatii useamman viranomaisen välistä yhteistyötä. Valvonta on lakiin perustuvaa viranomaistyötä.

Maaseutuviranomaisen yhteistoiminta-alue

Saadun aineiston ja asiassa käydyn keskustelun perusteella sekä Laukaan, että Pihtiputaan yhteistoiminta-alueet pystyvät tarjoamaan hyvän maaseutuviranomaispalvelun Äänekoskelle. Pihtiputaan ja Laukaan toimittamassa päivitetystä aineistosta kustannuksien osalta esitettiin seuraavat tarkennukset: Pihtiputaan yt esittää Äänekosken kaupungille vuoden 2027 maksuosuudeksi 53 365e (Konnevesi mukana arviossa). Laukaan yt-alue esittää Äänekoskelle vuoden 2027 kustannuksiksi 46 000e, tai jos myös Konnevesi liittyy Laukaan yhteistoiminta-alueeseen, 42 900e.

Liitteenä yhteistoiminta-alueiden päivitettyt aineistot.

Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen, puh. 0400 893 683
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle, että:

- 1) Äänekosken kaupunki irtisanoo nykyisen yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026.
- 2) Äänekosken kaupunki aloittaa neuvottelut Laukaan kunnan kanssa maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyy Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 alkaen.
- 3) Isäntäkunnan kanssa solmittava sopimus tuodaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Perustelut

Viranomaisnäkökulmasta maaseutuviranomaisen tehtävien keskittäminen samaan yhteistoiminta-alueeseen Jyväskylän ja Laukaan kanssa sujuvoittaa yhteistyötä eläintilojen valvonnassa (maaseutu- ja ympäristöterveysviranomaisen). Laaja toiminta-alue on vakaa ja kustannustehokas toteuttaa etenkin tulevaisuudessa, kun tilojen määrä entisestään laskee. Kustannuksiltaan Laukaan yhteistoiminta-alueeseen liittyminen on edullisempaa kuin Pihtiputaan.

Päätös

Keskustelun edetessä Erkki Pönkänen ehdotti Johanna Arho-Forsblomin kannattamana että päätösehdotuksen kohdat 1 ja 3 hyväksytään, mutta kohta 2 muutetaan siten, että Äänekosken kaupunki aloittaa neuvottelut Pihtiputaan kunnan kanssa maaseutupalveluiden järjestämisestä ja Äänekoski liittyy Pihtiputaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 alkaen.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty ympäristöpäällikön ehdotuksesta poikkeava ehdotus jota on kannatettu, joten asiasta on äänestettävä.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen: Ne jotka ovat ympäristöpäällikön ehdotuksen kannalla, äänestävät JAA, ja ne jotka ovat Erkki Pönkäsen esittämän ja Johanna Arho-Forsblomin kannattaman ehdotuksen kannalla, äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuudolla. Äänestystapaesitys hyväksyttiin.

Puheenjohtaja suoritti nimenhuudon. Toimitetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä ja 2 EI-ääntä. Puheenjohtaja totesi ympäristöpäällikön ehdotuksen tulleen ympäristölautakunnan päätökseksi.

Ympäristöpäällikön lautakunnassa tekemä muutosehdotus päätösehdotuksen perusteluihin

Lause "Viranomaisnäkökulmasta maaseutuviranomaisen tehtävien keskittäminen samaan yhteistoiminta-alueeseen Jyväskylän ja

Laukaan kanssa sujuvoittaa yhteistyötä eläintilojen valvonnassa”
muutetaan seuraavasti:

Viranomaisnäkökulmasta maaseutuviranomaisen tehtävien keskittäminen samaan yhteistoiminta-alueeseen Jyväskylän ja Laukaan kanssa sujuvoittaa yhteistyötä. Tämä hyväksyttiin yksimielisesti.

Puheenjohtaja totesi ympäristöpäällikön ehdotuksen tulleen ympäristölautakunnan päätökseksi.

- - - - -

.